אפומא דחד ולא אמרן אלא חד אבל בתרי לא וחד נמי לא אמרן אלא בדיני דמגיסתא אבל בי דוואר [2]איתנהו נמי (ו) חד אמומתא שדו ליה אמר רב אשי כי הוינא בי (ז)רב הונא איבעיא לן אדם חשוב דסמכי עליה כבי תרי מפקי ממונא אפומיה ולא איבעי ליה לאסהודי או דלמא כיון דאדם חשוב הוא לא מצי משתמיט להו ומצי לאסהודי תיקו אמר רב אשי האי בר ישראל דזבין ליה ארעא לעובד כוכבים אמצרא דבר ישראל חבריה משמתינן ליה מאי טעמא אי נימא משום דינא דבר מצרא (ח)והאמר מר [3]זבין מעכו"ם [4]וזבין לעכו"ם ליכא משום דינא דבר מצרא אלא (ט)דאמרי' ליה ארבעית לי אריא אמצראי [5]משמתינן ליה עד דקביל עליה כל אונסא דאתי מחמתיה: **מתני'** [6]נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר נטלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן: [7]המציל מן הנהר או מן הגיים או מן הלסטין אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו וכן נחיל של דבורים אם נתייאשו הרי אלו שלו

ולא אמרן אלא חד אבל בתרי לא. ול"ת והא לעיל שרי להפקעת הלוואה ול"כ מפקידים אותו הרבה שאם היה רוצה יכול לכפור וי"ל דמכל מקום לא משמתינן ליה כיון שאין משלם על ידם **עכו"ם** משום **דינא דבר מצרא**. פירשתי בפרק המקבל (ב"מ דף קח:): **עד** דמקבל עילויה בו'. אומר ר"ת דהיינו דוקא כשישראל רוצה ליתן לו כמו שנותן לו העכו"ס אבל אם העכו"ס רוצה ליתן לו יותר [8] אין להפסיד בשביל כן:

תנא ואם נטל בו'. מפורש לעיל במרובה (דף סז.[9]):

רבה אומר בידוע נמי מחלוקת. והא דאמר במרובה (לעיל דף סח.) ואף רבי אלעזר סבר מיודיע לאחר יאוש כו' עד דפריך ולדמא דשמעי' דאיישא האי פירכא לא אתי אליבא דרבה דאיהו לא מפליג מידי בין סתם לידוע: **לפי** שאין יאוש לבעלים מתנינן לה. אין מגיה המשנה אלא כך מפרש אלא נתייאשו הבעלים בלבם אפילו אומרים שנתייאשו: **היינו** גזלן. ואפי' למ"ד א] לסטים מזויין גנב הוא לענין שמשלם כפל אבל מ"מ גזלן הוא דמקרי: **ת"ש** הגנב והגזלן. ומשום דמיתמר מתיבתי קרי ליה גנב אע"ג דלא משלם כפל למ"ד (שם) גזלן הוא: דתקנה

אבל בי דוואר אינהו נמי הוא אמומתא שדו ליה אמר רב אשי כי הוינא בי רב הונא איבעיא לן אדם חשוב דסמכי עליה כבי תרי מפקי ממונא אפומיה ולא איבעי ליה לאסהודי או דלמא כיון דאדם חשוב הוא לא מצי משתמיט להו ומצי לאסהודי תיקו אמר רב אשי האי בר ישראל דזבין ליה ארעא לעובד כוכבים אמצרא דבר ישראל חבריה משמתינן ליה מאי טעמא אי נימא משום דינא דבר מצרא והאמר מר זבין מעכו"ם וזבין לעכו"ם ליכא משום דינא דבר מצרא אלא דאמרי' ליה ארבעית לי אריא אמצראי משמתינן ליה עד דקביל עליה כל אונסא דאתי מחמתיה: **מתני'** נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר נטלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן: המציל מן הנהר או מן הגיים או מן הלסטין אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו וכן נחיל של דבורים אם נתייאשו הרי אלו שלו

א"ר יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן לומר מכאן יצא נחיל זה ומהלך בתוך שדה חבירו להציל את נחילו ואם הזיק משלם מה שהזיק אבל לא יקוץ את סוכו על מנת ליתן את הדמים ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף קוצץ ונותן את הדמים: **גמ'** תנא אם נטל מחזיר לבעלים הראשונים קסבר יאוש כדי לא קני ומעיקרא באיסורא אתא לידיה ואיכא דאמרי אם בא להחזיר יחזיר לבעלים ראשונים מ"ט יאוש כדי קני מיהו אי אמר אי אפשי בממון שאינו שלי מחזיר לבעלים הראשונים: הרי אלו שלו מפני שהבעלים כו': אמר רב אשי לא שנו אלא לסטים עובד כוכבים אבל ליסטים ישראל לא סבר למחר נקיטנא ליה בדינא מתקיף לה רב יוסף לאדרבה איפכא מסתברא עכו"ם דדייני בגיתי לא מייאש ישראל כיון דאמרי מימר מייאש אלא אי איתמר אסיפא איתמר המציל מן העכו"ם ומן הלסטים אם נתייאשו הבעלים אין סתמא לא לא שנו אלא עכו"ם משום דדייני בגיתי אבל לסטים ישראל כיון דאמרי מימר מייאש תנן התם עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשבה מטמאתן של גזלן אין מחשבה מטמאתן ושל גנב מחשבה מטמאתן ר"ש אומר חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן של גנב אין מחשבה מטמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים אמר עולא מחלוקת בסתם אבל בידוע דברי הכל יאוש קני רבה אמר בידוע נמי מחלוקת א"ל אביי לרבה לא תיפלוג עליה דעולא דתנן במתני' כוותיה לפי שלא נתייאשו הבעלים טעמא דלא נתייאשו הבעלים אבל נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו אמר ליה אנן לפי שאין יאוש לבעלים מתנינן לה תנן נטלו מוכסין חמורו כו' מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי הכל אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסטים מזויין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ת"ש הגנב והגזלן והאנס הקדשן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי הכל היא אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש הכא נמי בלסטים מזויין ור' שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ואי בעית אימא הא מתניתא רבי היא דתניא רבי אמר גנב כגזלן וקיימא

אפומא דחד. ונמצא שהפסידו שלא כדין: דמגיסתא. בני כפר שאין יודעין לדון במשפט: **בי דוואר. שלטון: חד אמומתא שדו ליה.** על פי עד אחד אין מוציאין ממון אבל מחייבין בעל דין שבועה להכחיש העד כדין תורה. לשון אחר דמגוזתא אנסין בחזקה כמו אתו גוזאי וקא מחו ליה (מגילה כח.) סריסים (ז) (של בית רבי) העומדין לרדות בחזקה: **והאמר מר וזבין מעכו"ם כו'. בבבא מציעא בהמקבל: ארבעית.** הרבעת: **מתני' הרי אלו שלו. דמסתמא נתייאשו הבעלים מיד וקנינהו היאך ביאוש** (ח) **ושיגוי רשות: אם נתייאשו הבעלים. דשמעינן דאייאוש דאמר ווי לחסרון כיס אבל סתמא לא וקשיא לסטים דסיפא אלסטים דרישא ודגמרא פריך ומשני לה חדא בלסטים עכו"ם וחדא בליסטים ישראל דמייאש מסתמא: גחיל.** גיור"א: **לא יקון את הסולה.** נתיישבו דבורים על סוכת חבירו וירא ליטלן אחת אחת שלא יברחו לא יקון את הסוכה להוליכן כולן ביחד ואפילו ע"מ ליתן דמיס: **גמ' אם נטל.** חמור מן המוכסין: **יחזיר לראשונים. ופליגא דריש"ת אמתני': יאוש דדי. שנתייאשו הבעלים ביד מוכס לא קנה המוכס ביאוש לבדו בלא נתינת דמיס או שיגוי מעשה וכי אתא ליד שני באיסור אתא לידיה: אם כא להחזיר. שחסיד הוא: יחזיר לבעלים הראשונים. ולא למוכס: בגיופא.** (ט) **בגאוה ובזרוע: אמרי מימר. לא יתן לו ואין חובטין במקלות. לשון אחר דאמרי לנגזל מי יימר דהקאמרת הבא עדיס שגנבו ממך: מחשבתו מטמאתן.** חשב עליהס בדבר שאין בו חסרון מלאכה בגון (ג) לעולבה ולמטה ידלו לטומאה מיד: **ושל עבדן.** שאומנותו בכך שתמיה למכירה הלכך אין מחשבתו מחשבה שאם יבאו בני אדם לקנותו יתכרנו להן ונמצא שסופן למעלין ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך: **של גזלן אין מחשבתו מטמאתן.** דלאו דידיה הוא דכיון דידע מאן שקליה מייניה לא מייאש: **ושל גנב מחשבתו מטמאתן.** דאייאוש מרייהו דלא ידעי למאן יתבעו: **חילוף הדברים.** גזלן כיון דשקליה מייניה בהדיא ולא מצי קאי באפיה מייאש גנב סבר בחיישנא ליה ומשכחינא ליה: **בסתם.** דלא שמעינן דמייאש דבהא פליגי דמר סבר סתם גניבה יאוש בעלים הוא ולא סתם גזילה ומר סבר חילוף הדברים כלפרישית: **אבל בידוע.** דשמעינן דמייאש: **דברי הכל יאוש לדי קני. ואפי' גנב לר"ש וגזלן לרבנן: בידוע נמי מחלוקת.** דאי נמי דשמעינן דמייאש אמרי רבנן בגזלן דלא הוי יאוש דכל שעתא דעתיה למנקטיה בדינא וכן גנב לרבי שמעון: **דתנן במתניתין.** הך מתניתין דעורות דטהרות דקתני לפי שלא נתייאשו הבעלים: **שאין יאוש לבעלים.** אין יאושן יאוש: מוכס גזלן לסטים גנב: ומשני **בלסטים מזויין.** דגזלן הוא: **היינו גזלן.** והא תנא ליה מוכס: **אנס.** דקתני גבי גזלן הוי חמסן דיהיב זוזי: **ורבי שמעון היא.** דאמר גזלן קני: וקיימא

הגהות הב"ח

(א) גמ' אינהו נמי אחד מומתא שדי: (ב) רש"י ד"ה מחשבתו וכו' לעולבה. נ"ב ע"ל בדף סו ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' קסבר יאוש כדי לא קני. תמוה לי בסוגיא דלעיל דף סו ע"ב דהקשה אביי לר"י מעורות של בעה"ב וכו' הא מתניתא דהכא לחוד לא קני: **שם** ל"ש אלא לסמים עכו"ם. עיין עירובין דף סב ע"א תוד"ה כן נח: **רש"י** ד"ה הרי אלו שלו וכו' ושינוי רשות. ק"ל דא"כ האיך אמרי' בגמ' קסבר יאוש כדי ל"ק הא הוי יאוש ושינוי רשות אלא ע"כ דלא מקרי שינוי רשות כמ"ש תוס' לעיל דף סז ומי דבסברא זו דתוספ' פליגי מתני' וכריתא מתני' ס"ל דמקרי שינוי רשות א"כ אין אמרי' ח"ד אם בא וכו' מ"מ יאוש כדי קני הא י"ל דס"ל כמתני' דמקרי ש"ר וא"ע: **שם** ד"ה בגיותא בגאוה. כרש"י בב"מ דף ל ע"ב הבית הגי' כאן גזמא וכערוך ערך מגפתא הגיר' בדיני דמגוסתא ופי' דדנין בגסות: **תוס'** ד"ה עד וכו' אין להתפיד בשביל בן. עיין ב"ב דף כא ע"א תוס' ד"ה ולא לסופר:

רבינו חננאל

לא אמרן אלא בדיני דמגוסתא. פי' דין של אומות העולם של הדיוטות שדנין בגסות, כדאמרינן בגמ' נטלו מוכסין, לא שנו אלא בליסטים גוי דדיני בגיתי, פי' גוים שדנין בשמא ובשחד ובאונס ובגאוה ובגאות, ולא מיאש. אבל בליסטים ישראל, כיון דכי מייתי ליה לבית דין אומר בית דין מי יימר דהאי ליסטים הוא ומי יימר שזה חמורך אירשי מיאש דאמר מי יימר דמחייבי ליה בי דינא. וכיון דמיאש מותר ליקח מליסטים ישראל. **גוים דדיני בגיתי.** פי' בכח בגיאות בלא טענה.

עין משפט נר מצוה

נה א ב טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ד בהג"ה:
נו ג מיי' פי"ב מהל' שכנים הלכה ו סמג עשין כב טוש"ע ח"מ סי' קעה סעיף לח:
נז ד (מיי' שם) טוש"ע שם סעיף לט:
נח ה מיי' שם הלכה ז ופ"ו מהל' ת"ת הל' יד סי' ח סמג שם וסי' קז טוש"ע ח"מ שם סעיף מ וטוש"ע י"ד סי' שלב סעיף מג:
נט ו מיי' פ"ה מהלכות גזילה ואבידה הל' י סמג עשין מב טוש"ע ח"מ סי' שסו סעיף ה:
ס ז מיי' שם פ"ו הל' כ ועיין בהשגות ובמ"מ ופי"ח הל' י סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רנט סעיף ז וסימן שסח סעיף ח:
סא ח מיי' פ"ו הל' שם הל' טו סמג שם טוח"מ סי' שע:
סב ט י מיי' שם הל' יד סמג שם טוח"מ שם:
סג כ מיי' פ"ה שם הלכה י סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שסו סעיף ה:
סד ל מ מיי' שם פ"ו הלכה ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שסח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה היינו גזלן ואפילו למ"ד. נ"ב לעיל מז ודף עט:

לעזי רש"י

גיור"א. (אינו לע"ז. אולי צ"ל: גדוד).

מוסף רש"י

עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן. בעל הבית אינו עשוי למוכרן ועושה מהן מנעלים ודולבקלות וקטבלאות ומשחבר עליהן לדבר שראוי לו בלא חסרון מלאכה מקבלין טומאה מיד (לעיל סז:). **ושל עבדן.** העשוי למכור אין ממחבתו מטמאתו דעבדיד דממליך ומזבין והלוקח יעשה מהם מנעלים ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך (שם). **של גזלן אין מחשבה מטמאתן.** ואע"פ שמיחב עליהן לדבר שראוי לו בלא חסרון מלאכה מקבלין טומאה מיד (לעיל סז:). **ושל גנב מחשבתו מטמאתן.** דאיישא מרייהו דלא ידעי למאן יתבעו (שם). **חילוף הדברים.** סתם גזילה ליכא יאוש, דכיון דידע מאן שקליה אזיל ותבע ליה לדינא (שם). **בידוע.** דלעייה גזלה מייניה אינים אלמא הוא, אבל סתם גניבה ליכא יאוש, דסבר משכחנא ליה לגנב (שם וכעי"ז קדושין נב:). **והאנס.** ממסן דיהיב דמי (לעיל סז.). **הקדשן הקדש.** ואסור לייהנות (שם). **ותרומתן תרומה.** ואסור לזרים (שם).

קיד: הגוזל ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

דתקנה בעלמא תקנו ליה. משום דרבי שלוש כמו יוני שובך ותימה דאמאי לא קני להו מדאוריתא בהגבהת הכוורת: **המכיר** כליו וספריו ביד אחר כו'. לפני יאוש אירי כדפירש הקונטרס דאי לאחר יאוש דאיכא יאוש ושינוי רשות לא היה מתחייב להחזיר ונראה דבספרים הוי לעולם לפני יאוש שאין רגילות להתייאש מספרים ולא מיבעיא מגנבים עובדי כוכבים דלא מייאש אפי' מכלים כיון דדייני בגיותא כדאמר לעיל אלא אפי' בגנב ישראל אין רגילות להתייאש מספרים דסוף יבאו ליד ישראל דאין גנבים מוכרין אותן רק לישראל ולסוף חוזרין לבעלים ובכלים נמי מיירי לפני יאוש ואפילו לרבנן נמי דאמרי סתם גניבה יאוש בעלים הוא מיירי כגון שהבעלים רודפין אחריו ידוע אלא נתייאשו מהן מעולם מ"מ נוטל מה שנתן מפני תקנת השוק כדאמר בגמרא וא"ת בלא תקנה יטול מה שנתן דמי אמר להליל נתכוונתי ולהשיב אבידה וי"ל דמיירי שהיה יכול לתבוע מבני אדם שלנו בתוך ביתו אפילו לא היה זה קונה אותם ועי"ל דלא שייך למימר הכי כלל שהרי הלוקח טוען שקנה מאדם אחר נאמן ולא מאותם שלנו בתוך ביתו כדקתני סיפא שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה ממנו והא דלא קאמר שאני אומר שהוא מכרן לו משום שאין הלוקח טוען שזה מכרן ומה שמקש' אמאי נאמן לומר לקוחין הן בידי והלא ספרים עשויין להשאיל ולהשכיר מפורש בסוף המקבל (ב"מ דף קטו. וסס"ל):

דקאמרי הללו כליו של פלוני. כלומר כשיצא הקול אומרים אלו כליו וספריו של פלוני שבני אדם הללו נושאין והן מכירין שהם חדשים:

אמר **וקיימא לן** כגון דהא גנב כגזלן דקאמר רבי כגזלן דר"ש קאמר דקני ולא כגזלן דרבנן דלא קני: **הא לאו מפני כבוד אביהם הוא.** אלמא גזלן לרבי קני כר"ש וקאמר גנב כגזלן אלמא תרוייהו קני: **מאי וכו'.** (ב) פשיטא דקני ביאוש דמ"ש נחיל מכסות: **קנין דרבנן הוא.** דאין כאן גזל אלא מפני דרכי שלום דהא דהפקר ניהו ותניא (חולין דף קמא:) יוני שובך ויוני עלייה אין בהן משום גזל אלא מפני דרכי שלום: **מרדפין אחריהם.** קודם דיבור הקטן דרגלים לדבר דשלו הם: **נעדוה אשה.** שמע מן התינוקות שהיו אומרים הרי אנו הולכין לספוד ולקבור איש פלוני בפ' בתרא דיבמות (דף קכא:): **והטבילוני.** לפי שדרכו של תינוק לטפח בשרליס ובטומאות: **בדילין ממני.** מפני תרומתי: **נתרומה דרבנן.** בזמן הזה דרבי לאחר חורבן היה ואיכא מ"ד לא קידשה לעתיד לבא(ג): **והשיאה רבי לכהונה.** ואע"ג דאיסורא דאורייתא היא משום זונה: **בשבויה הקילו.** דספיקא בעלמא היא: **שיהא שופך יינו.** במתני' הוא זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסדקה חבית של דבש(ד): **וטוען פשתנו.** אם מת חמור חבירו הטוען פשתן בדרך וחמורו של זה טוען עליה: **מתני' שם גניבה.** שילא קול שנגנבו כליו: **נשבע לוקח למה נתן ויטול.** ויחזיר לו כליו ולפני יאוש קמיירי: **גמ' הפגין.** לעקר: **עילא מלא.** פירכא היא. כלומר עילא מלא כשמכר כליו ונתחרט וידע שמכרן לוקח לאחר עמד והפגין ועקר בלילה להאמין דבריו כשיערער: **אנבורקראות.** חבילות: **בדמי קננהו.** דהבא במחתרת בר מיתה הוא דכתיב(ה) אם במחתרת ימצא הגנב וגו' וכיון דאי הוה בידיה פטור כי מכרן לאחר אמאי מהדר להו לוקח: **ואשה וקטן** (ו)מסיחין לפי תומם ואומר מכאן יצא נחיל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר (ז)אלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי ולא והרי נחיל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא ודאורייתא לא (ח)והאמר רב יהודה אמר שמואל (ט)מעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר זכורני כשאני תינוק ומורכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מבית הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי חנינא מסיים בה הכי וחבירי בדילין ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבי לכהונה על פיו (י)בתרומה דרבנן ואכתי דאורייתא לא והא (יא)כי אתא רב דימי אמר רב חנא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין העכו"ם יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקוט עצים דעתי על פיו לכהונה (יב)בשבויה הקילו: אבל לא יקוץ את סוכו [וכו']: (יג)תניא ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא יורד לתוך שדה של חבירו וקוצץ סוכו של חבירו להציל את נחילו ונוטל דמי סוכו מתוך נחילו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא שופך יינו ומציל את דובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ: **מתני'** (יד)המכיר כליו וספריו ביד אחר ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל המנו שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה הימנו: **גמ'** וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי הוי ליחוש דילמא זבנינהו והוא ניהו קא מפיק שמא א"ר יהודה אמר רב (ט)כגון שבאו בני אדם בתוך ביתו ועמד והפגין בלילה ואמר נגנבו כליי כ"ש עילא מצא רב כהנא מסיים בה משמיה דרב (יא)כגון שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו ובני אדם שלנו בתוך ביתו יצאו ואנבורקראות של כלים על כתפיהם [א] והכל אומרים נגנבו כליו של פלוני ודלמא כלים הוו ספרים לא הוו א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כגון דקאמרי נמי ספרים וליחוש דלמא זוטרי וקא טעין רבדבי א"ר יוסי בר חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין חדתי (יב)אמר רב (יג)כגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב (יד)בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ט בדמי קננהו ה"מ דקננהו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא (טו)לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

סה א מיי' פ"ו מהלכות גזילה הל' יד טור"מ סי' שע:

סו ב מיי' שם הל' טו:

סז ג מיי' פי"ב מהלכות גירושין הל' טז והל' יח ופי"ג שם הלכה כט סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קעיף ג:

סח ד מיי' פ"כ מהל' איסורי ביאה הל' יד סמג לאוין קנב טוש"ע אה"ע סי' ג סעיף ח:

סט ה מיי' שם הל' ח:

ע ו מיי' שם פי"ח הל' יח סמג שם טוש"ע אה"ע סי' ז סעיף ח:

עא ז ח ט י כ מיי' פ"ו מהלכות גניבה הל' י והלכה יא ועיין בהגהות ומ"מ ובכ"מ סמג עשין עא טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ח:

מוסף רש"י

והטבילוני. מפני שסתם תינוק מטפח בשפות ושרלים מלויין שם (כתובות כו.). **לאכול בתרומה** לערב. דלריך הערב שמש (שם). **רב חנא קרטיגנא** כו' משתעי. רב חנא דמן קרטיגי היה מספר מעשה זה (שם כז:). **בשבויה הקילו.** דספיקא בעלמא הוא דאיכא, שמא בעולה לעכו"ם ונפסלה לכהונה (שם כא:). **להציל את נחילו.** נחיל של דבורים שהלכו לשדה חבירו ונתיישבו על שוכתה של מילן ואם יטול אחד מאחד הן פורחות ואובדות, מאחר שנתנו עיניהן באותה שוכה, לפיכך קוללה ונותן לו דמיס (לעיל פא:). **ומציל את דובשנו.** זה בא בכדו של יין חה בא בכדו של דבש ונפסדה חבית של דבש, וכן זה בא בחבילת פשתן על חמורו וזה בא בחבילת עלים ומת חמורו של בעל פשתן, יפרק זה את עליו וטוענו (שם). **הבא במחתרת.** חתר את הבית ממש, **ונטל כלים ויצא פטור.** מלהחזיר אע"פ שחסס קיימין, **מאי טעמא בדמי קננהו.** בדמי נפשו קנאן הוא ומתחייב מיתה בלקיחתם (סנהדרין עב.).

רבינו חננאל

מתני'. אמר ר' יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן לומר מיכאן יצא נחיל זה וכולי'. נחיל של דבורים יש בו משום גזל מדרבנן הוא לפיכך אם נתיאשו הבעלים הרי אילו לנוטלם, ולפיכך הימנוהָ רבנן לאשה ולקטן אם הוא מסיח לפי תומו, ואומ' מיכן יצא נחיל זה נאמן, הימנוה רבנן בדרבנן, שהם אמרו הנוטלו יש בו משום גזל דמדאוריתא לא. ירושלמי ובפורה, ובלבד על אתר אבל אם יצא הקטן וחזר אינו נאמן אני אומ' מפני יראה או פיתוי אמרו, אמ' רב אשי אין מַשִּׂיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה, ואותיב רבינא עליה נחיל של דבורים, ושני שאני נחיל של דבורים דמדרבנן הוא. וכן שני בתינוק כי הימנוה רבנן בתרומה דרבנן אבל בתרומה דאוריתא לא הימנוה בשבויה דאמרי' בשבויה היקלו. **וכן נחיל של דבורים אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו.** פי' לקיבוץ של דבורים המתקבצים בתוך כוורת לעשות דבש וקורין להן בלשון ישמעאל

הגהות הב"ח

(א) **גמ'** אי אמרת בשלמא גזלן דר' שמעון קאמר משום הכי קני אלא אי אמרת גזלן דרבנן קאמר מני כל"ל ותיפא גנב ממתק ב' פעמים: (ב) רש"י ד"ה מאי וכן. נ"ב עיין פרשב"ם ב"ב דף נב ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' והכל (רשום עליו אות ת') אומרים כו' כגון (רשום עליו אות ת') דאמרי הללו כו'. נ"ב למסקנא (רשום על מיפא למסקנא אות ת"ב) כגון דאמרי הללו כו' ת"ל לכ"ז מכאן עד שם ועי' רמב"ם:

רבינו חננאל (המשך)

נחיל. יוחנן בן ברוקה אמ' תנאי בית דין שיהא ... דמי סוכתו מתוך נחילו וכן שופך זה ... היה זה מפרק עציו וטוענן פשתן חבירו ... הנחיל יהושע את ישראל את הארץ. כולן פשוטין הן. ... ולא הוצרכנו לכותבן אלא מפני שהן הלכות . **תניא** ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר **תנאי בית דין הוא שיהא** יורד זה לתוך שדה חבירו וקוצץ סוכתו של חבירו מתוך נחילו שלו. ותנאי בית דין הוא שיהא זה שופך את יינו ומציל את דובשנו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו. ותנאי בית דין הוא שיהא זה מפרק עציו וטוענן פשתן של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו, שעל מנת הנחיל יהושע לישראל את הארץ. פר"ח זצ"ל, כולן פשוטין הן ולא הוצרכנו לכותבן אלא מפני שהן הלכות. הרי סובר שהלכה כר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה. **ועמד זה והבנין בלילה.** ס"א והפנין. פי' זעק. ויש שלועזין כן. **המכיר כליו כ"ש שעילה מצא.** פי' עלילה. **ואנבקראות של כלים על כתפיהן.** ס"א אנבוקלאות. **מתני'. המכיר כליו וספריו ביד אחר, אם יצא לו שם ... גניבה בעיר וכולי'. ואקשינן** ודלמא זבין והשתא מפיק ... מביתו והבגין פיר' השכים ומצא מחתרת ... משואות של כלים על כתפיהן והכל אומרין ... דבעינן ... בבעל הבית העשוי למכור כליו, אבל בעל הבית ... לא צריך למידק [עליה] כולי האי. ואי איכא למימר הלכה איצטריך וזבין ... ואקשינן ומי אמר רב הכי, והאמר רב בפרק בן סורר ומורה הבא במחתרת ... בדמיה קננהו.

ומשנינן כי אמר רב התם דמעיקרא אדעתא דהכי אתו, ... מיבת עלי לא מסרי נפשייהו לא אמר רב פטור. זה הדין בשלא הוכר ... **ירושלמי** אמר רבי בא בר ממל בדין הוא שלא ישבע , ולמה תנינן ישבע שלא יהו בעלי בתים נטפלין לגנבים .